

ОСОБЛИВОСТІ УТВОРЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНІЙ ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

Таміла Філіппович, м. Умань (Україна)

В епоху глобалізації особливої актуальності набула проблема виникнення та вживання нових слів. Оскільки дійсність постійно змінюється, вимагаючи нових найменувань, це сприяє активізації словотворчої системи мови. Багато дослідників відзначають значне зростання утворення неологізмів у сучасних засобах масової інформації. Тому аналіз цього явища є на часі, потребує вивчення та подальшого дослідження.

Лексика відображає як стан суспільства, так і свідомість та мислення людини певної епохи. Тому поява нових слів – це один із важливих процесів у розвитку лексики. Найчастіше появу нових слів можна спостерігати у текстах засобів масової інформації, оскільки вони висвітлюють найбільш актуальні питання сучасного життя, відображаючи суспільно-політичне і культурне життя нації. ЗМІ активно вводять у вжиток все більше нових слів, що зумовило необхідність створення особливої галузі лексикології – неології – науки про неологізми, що займається вивченням різновидів, способів утворення і вживання неологізмів.

У розвинених мовах щороку з'являються безліч неологізмів. Більшість із них тимчасові, але деякі залишаються в мові надовго. Протягом ХХ століття та на початку ХХІ багато вчених присвятили свої дослідження питанням неології: М. Кабре, Р. Герреро, Р. Моралес, Х. Міранда, В. С. Виноградов, Н. М. Фірсова, Г. Й. Винокур та інші. Для поняття «неологізм» у сучасній мові існує ряд визначень і кожен лінгвіст трактує його по-різному. Наприклад, на думку Б. М. Головіна, «неологізми» – це слова, що виникли на пам'яті покоління, яке їх застосовує [2, с. 91]. Тоді як О. Г. Ликов вважає, що обов'язковою ознакою неологізму є «об'єктивне відчуття новизни», оскільки воно існує у всіх носіїв мови, хоча і може бути різним по відношенню до деяких конкретних слів у окремих людей [3, с. 100]. Основними факторами появи неологізмів є науково-технічний прогрес і взаємодія з іншомовною культурою [4, с. 71].

Дослідження сучасного стану іспанських ЗМІ видається важливим у зв'язку зі значним історико-культурним потенціалом іспанської мови та кількістю носіїв цієї мови в світі. Завдяки дії словотворчих і лексико-семантичних механізмів мови іспанська преса оперативно освоює і відображає весь потік інформації, що супроводжує історичний розвиток країни та її народу. Так, на думку Н. М. Фірсової, вступ Іспанії до Європейського союзу спричинив зміни у функціонуванні національної валюти. Як відомо, з 2002 року в країні національна грошова одиниця peseta (песета) була замінена прийнятою в Євросоюзі європейською грошовою одиницею – євро (іспанською мовою – euro). Дане запозичення набуло широкого вживання в усіх функціональних сферах іспанської мови, поступово витісняючи реалізацію слова peseta [5, с. 112]. Наприклад: Los depositos de los hogares caen en 1.800 millones de euros en julio [6, р. 39]; Зв'язок з Євросоюзом знайшов, зокрема, відображення в словотворчих неологізмах. Так, у сучасній іспанській пресі вживаються складні слова, що включають формант euro: eurodiputado (євродепутат), eurocomisión (єврокомісія), euromercado (європейський ринок), eurovisión (євробачення).

Основними засобами творення іспанських лексичних неологізмів є суфіксація (esencialismo, esencialista і т. д.), префіксація (extraordinario, binacional і т. д.), складання слів (cazaaυτόgrafos, salvavidas і т. д.), складноскорочені слова (la TV, PP, PSOE, ESO і т. д.), запозичення з інших мов.

Пріоритетне місце в словотвірному процесі займає префіксальний спосіб утворення неологізмів. Це пояснюється тим, що префікс як словотвірний інструмент, легко дозволяє змінювати значення похідного слова на протилежне. У журналістській лексиці часто зустрічаються префікси Des- , що виражає протилежність, протиріччя (desordenación, desestructuración); Anti- протиставлення, протилежність (antisocialismo, antinuclear); Pro- на чийсь користь (proeuropeo, prohumanidad); Extra- вища ступінь чого-небудь (extralimitación, extrapolítica); Inter- положення між чим-небудь, втручання Internacional, interpersonal; Pos-, post- вказує на положення в просторі або в часі після чогось, слідування (postdata, posdorsal); Pre- показує передування дії

(prenatal, pretexto); Re- повторність дії, багаторазовість, посилення якості чого-небудь (reanimación, removable); Ultra- посилення (ultraderecha, ultravioleta). Вживаються також в сучасних ЗМІ префіксоїди грецького або латинського походження, такі як tele- (telenovela), euro- (europarlamento) і ciber- (ciberpolicía).

Дуже поширеним в іспанській мові є словотвір за допомогою суфіксів. Суфікси, які найчастіше зустрічаються в мові – це -ismo, -ista, -ción перший вказує на політичний рух, вчення, доктрини (urbanismo, reformismo, esnobismo), другий вказує на рід заняття, посаду, приналежність до якої-небудь організації (comunista, franquista), суфікс -ción вказує на абстрактні поняття, якість politización, estructuración.

Складні слова-неологізми, завдяки прозорості своєї семантичної структури, надають багаті можливості для створення каламбурів, мовної гри, полегшуючи сприйняття текстової інформації реципієнтом: posequé – не зрозуміло що, buenaminos – відмовки (від bueno, а mí no – цур не мене), drogadependiente – наркозалежна людина та ін.

У мові іспанської преси сьогодення спостерігається істотне поповнення лексичного фонду за рахунок реалізації процесу запозичення. Більшість із них складають англіцизми, меншу частину – галліцизми, арабізми, русизми, запозичення з німецької, італійської, китайської та ін. мов. Серед причин того, чому англіцизми отримали таке широке поширення в іспанській мові в двадцятому столітті, зарубіжні вчені називають вплив двох світових війн, технологічну, соціально-економічну та військову перевагу США, масовий туризм і вплив засобів масової інформації [7, с. 173].

Проведений комплексний аналіз неологізмів та запозичень в сучасній іспанській мові показує, що тенденції розвитку неології в іспанських ЗМІ в найближчому майбутньому буде зберігатися.

Список літератури:

1. Виноградов В. С. Лексикология испанского языка / В. С. Виноградов. – М.: Высш. шк., 2003. – 191 с.
2. Головин Б. Н. Введение в языкознание / Б. Н. Головин. – Изд. 3-е, исправл. – М. : Высш. шк., 1977. – 176 с.
3. Котелова Н. З. Первый опыт лексикографического описания русских неологизмов / Н.З. Котелова // Новые слова и словари новых слов. – Л.: Наука ЛО, 1983. – С. 71–81.
4. Лыков А. Г. Современная русская лексикология (русское окказиональное слово): учеб. пособие / А. Г. Лыков. – М.: Высш. шк., 1976. – 118 с.
5. Фирсова Н. М. Современный испанский язык в Испании и странах Латинской Америки: учеб. пособие / Н. М. Фирсова. – М.: АСТ: Восток–Запад, 2007. – 352с.
6. EL País, 27.08.2016.
7. PRATT, Ch. El anglicismo en el español peninsular contemporáneo. – Madrid, Gredos, 1980.